

Briuselis, 2020 07 01
COM(2020) 277 final

2020/0132 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

„Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“

kuria

**pakeičiama 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų
iniciatyvos nustatymo**

{SWD(2020) 124 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Pasiūlymu dėl Tarybos rekomendacijos „Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“ atsiliepiama į Komisijos pirmininkės Ursulos von der Leyen politinį įsipareigojimą; apie jį buvo paskelbta 2020 m. sausio 14 d. komunikate „Tvirta socialinė Europa teisingai pertvarkai užtikrinti“¹. Tai svarbus indėlis įgyvendinant **Europos socialinių teisių ramsčio** principus ir įtvirtinant 4 principą „Aktyvus užimtumo rėmimas“. Tai viena iš daugelio Komisijos pasiūlytų jaunimo užimtumo didinimo priemonių, pristatytų komunikate „Jaunimo užimtumo rėmimas. Tiltas jaunajai kartai į darbo rinką“².

Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo buvo priimta 2013 m. reaguojant į ekonomikos krizę ir su ja susijusį jaunimo (15–24 m.) nedarbo lygį, kuris ES vidutiniškai padidėjo iki labai aukšto – 24,4 proc. – lygio, o kai kuriose valstybėse narėse viršijo 50 proc. Be darbo neturinčio jaunimo, 6,5 mln. jaunuolių (15–24 m.) nesimokė ir nedirbo (toliau – NEET).

Praėjus septyneriems metams nuo Jaunimo garantijų iniciatyvos sukūrimo **ji yra tapusi realybe visoje ES, nors spręstinių uždavinių vis dar yra**. Kasmet daugiau nei 3,5 mln. jaunuolių gauna darbo, tęstinio švietimo, pameistrystės ar stažuotės pasiūlymą pagal Jaunimo garantijų iniciatyvą. 2014–2020 m. Jaunimo užimtumo iniciatyvos biudžetas (iš viso beveik 9 mlrd. EUR ES lėšų³) drauge su papildomomis Europos socialinio fondo investicijomis buvo **esminis ES finansinis išteklius** jos įgyvendinimui remti. Jaunimo nedarbo lygis ir jaunų NEET skaičius gerokai sumažėjo. Iki COVID-19 krizės jaunimo (15–24 m.) vidutinis nedarbo lygis buvo sumažėjęs iki 14,9 proc., palyginti su 24,4 proc. piku 2013 m. Svarbų vaidmenį mažinant jaunimo nedarbą atliko gerėjančios makroekonominės sąlygos, bet iš neseniai atlikto tyrimo matyti, kad būtent Jaunimo garantijų iniciatyva drauge su Europos finansavimu teikė galimybių jaunimui ir skatino valstybių narių struktūrines reformas valstybinių užimtumo tarnybų srityje ir švietimo sistemose⁴.

Tačiau **COVID-19 pandemija** ir jos ekonominis poveikis sukels pavojų šiems teigiamiems pokyčiams. Remiantis Komisijos 2020 m. pavasario ekonomikos prognoze, atrodo, kad 2020 m. ES ekonomika susitrauks 7,4 proc. Tai didžiausias nuosmukis jos istorijoje ir šiuo metu į darbo rinką žengiantiems jaunuoliams bus dar sunkiau susirasti pirmąjį darbą⁵. Iš ankstesnių krizių matyti, kad būtent jaunimas dėl krizių nukenčia labiausiai. Paprastai jaunas žmones atleidžia pirmus. Jie dažniau dirba neoficialioje ekonomikoje arba nestandartinį darbą be jokios socialinės apsaugos ar su nedidele socialine apsauga. Itin daug jaunimo (taip pat moterų) dirba pandemijos nuniokotuose sektoriuose (pvz., turizmo, apgyvendinimo, sezoninių žemės ūkio darbų, didmeninės ir mažmeninės prekybos), kuriuose nuotolinis darbas gali būti

---

¹ Komisijos komunikatas „Tvirta socialinė Europa teisingai pertvarkai užtikrinti“ (COM(2020) 14 *final*).

² Komisijos komunikatas „Jaunimo užimtumo rėmimas. Tiltas jaunajai kartai į darbo rinką“ (COM(2020) 276 *final*).

³ Įskaitant konkrečiai pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą skiriamas lėšas ir atitinkamą ESF dalį pagal ESF reglamento (ES) 1304/2013 22 straipsnį.

⁴ ESF paramos jaunimo užimtumui įvertinimo tyrimas. Galutinė ataskaita. 2020 m. kovo mėn.

⁵ Europos ekonomikos prognozė. 2020 m. pavasaris. Institucijos dokumentas Nr. 125, 2020 m. gegužės mėn. Europos Komisija.

neįmanomas. Be to, kai kurie iš jų dar nėra atsigavę po ankstesnio ekonomikos nuosmukio, o dabar jiems kyla pavojus vėl nukentėti dėl pasaulinės ekonomikos krizės.

Todėl būtent dabar yra svarbu stiprinti Jaunimo garantijų iniciatyvą, kad ji padėtų sumažinti COVID-19 krizės poveikį ir užkirsti kelią dar vienai jaunimo nedarbo krizei. Šis pasiūlymas grindžiamas **patirtimi, sukaupta septynerius metus įgyvendinant 2013 m. Jaunimo garantijų iniciatyvą, atsižvelgiant į besikeičiančias darbo rinkos realijas ir į dvilybę – skaitmeninę ir žaliąją – pertvarką.**

Atsižvelgiant į sukauptą patirtį, Jaunimo garantijų iniciatyva turi būti **skirta didesnei tikslinei grupei** ir tapti **įtraukesnė**. Iš bendrųjų ES rezultatų matyti, kad Jaunimo garantijų iniciatyvos veiksmais vis dar nepavyksta aprėpti visų NEET jaunuolių, o daugeliui dalyvauti iniciatyvoje užsiregistravusių jaunuolių pasiūlymas pateikiamas vėliau nei per numatytą keturių mėnesių laikotarpį. Pernelyg daug jaunuolių vis dar vos suduria galą su galu ar nesugeba įsidarbinti. Daugelis jaunuolių, neretai tų, kurie augo nepalankiomis socialinėmis ir ekonominėmis sąlygomis, neturi galimybės naudotis kokybiškomis švietimo ir mokymo paslaugomis arba susiduria su kliūtimis pereidami iš švietimo sistemos į darbo rinką. Užimtumas valstybėse narėse ir regionuose auga netolygiai⁶ ir tam tikroms jaunuolių grupėms (pvz., kurių kvalifikacija yra žema, kurie gyvena kaimo vietovėse ar atokiuose regionuose⁷, neįgaliesiems ar iš migrantų šeimų kilusiems jaunuoliams, taip pat rasinėms ar etninėms mažumoms priklausantiems jaunuoliams, kaip antai romams) tenka susidurti su neproporcingai didelėmis kliūtimis⁸.

Nors iki 2020 m. pradžios vidutinis jaunimo nedarbo lygis mažėjo, **neaktyvaus jaunimo lygis daugumoje valstybių narių išliko nepakitęs ar net pakilo**. Priešingai nei jauni bedarbiai, neaktyvūs jaunuoliai net neieško darbo, pavyzdžiui, dėl ligos ar negalios sukeltų kliūčių, vaikų ar priklausomų suaugusiųjų priežiūros įsipareigojimų arba kitų asmeninių pareigų ar pareigų šeimai.

NEET grupėje **lyčių nelygybė** per tuos metus šiek tiek padidėjo. Vidutiniškai ES 2013 m. skirtumas sudarė 3,2 procentinio punkto, o 2019 m. pasiekė 3,8 procentinio punkto⁹. Neaktyvumas būdingesnis nedirbančioms ir nesimokančioms moterims nei vyrams¹⁰. Todėl

⁶ Vertinant pavienes valstybes nares, kai kuriose pasiekta neblogų rezultatų (pvz., dešimtyje šalių Jaunimo garantijų iniciatyvoje yra užsiregistravę daugiau nei pusė jaunų (15–24 m.) NEET). Skirtumai yra susiję su skirtingomis makroekonominėmis sąlygomis, darbo rinkos institucijomis ir valstybinio užimtumo, švietimo ir socialinės apsaugos sistemų veiksmingumu. Jie taip pat gali būti iš dalies susiję su tuo, kad valstybių narių Jaunimo garantijų iniciatyvos veikloje dėmesys dažniausiai sutelkiamas į lengviau pasiekiamus ir aktyvuojamus NEET, o valstybių narių pateikiami duomenys nebūtinai aprėpia visus remiamus jaunuolius. Be to, NEET nėra vienalytė grupė ir kai kurių jai priklausančių jaunuolių padėtis (laikas tarp skirtingų darbo vietų arba prieš susirandant darbą po studijų baigimo) sparčiai keičiasi.

⁷ Ypač sudėtinga yra jaunuolių padėtis atokiausiuose ES regionuose: tokiuose regionuose jaunimo nedarbo ir NEET lygis yra daug aukštesnis nei likusioje Europos Sąjungos dalyje, jie turi mažiau perspektyvų.

⁸ Išsamesnės informacijos ir duomenų dėl jaunimo (įskaitant jaunuolius iš migrantų šeimų) padėties įvairių valstybių narių darbo rinkoje yra pateikta Komisijos tarnybų darbiname dokumente (SWD(2020) 124).

⁹ Ne ES gimusių jaunuolių, palyginti su gimusiaisiais ES, atveju NEET lygis ir toliau yra 10 procentinių punktų didesnis, o ne ES gimusių jaunų NEET moterų lygis yra daugiau nei dvigubai didesnis, palyginti su ES gimusiomis jaunosiomis moterimis. Žr. Romų integracijos rodiklių suvestinę (2011–2016 m.) (SWD(2017) 286 *final*). 6–15 m. romų, besimokančių segreguotose klasėse (kuriose visi klasės mokiniai yra romai), dalis padidėjo nuo 10 iki 15 proc.

¹⁰ Tai tikriausiai sietina su tuo, kad tarp neaktyvių NEET yra ir priežiūros įsipareigojimų turinčių jaunuolių, prižiūrinių vaikų ar priklausomus suaugusiuosius, ir tokių, kurie turi kitų asmeninių

bus stiprinamas **lyčių aspektas**. Spręsti lyčių stereotipų formavimosi jauname amžiuje problemą ir skatinti jaunas moteris rinktis įvairesnes studijų kryptis ir profesijas galima rengiant specialias informuotumo didinimo ir komunikacijos kampanijas. Jaunas moteris galima remti teikiant joms konsultavimo, orientavimo ir mentorystės paslaugas ir taip užtikrinant, kad jos suvoktų ne tik savo potencialą, bet ir teises. Tokios paslaugos apima palaikymą ir lyčių stereotipų, susijusių su studijų ir karjeros pasirinkimu, formavimosi problemos sprendimą. Šiuo požiūriu parengiamuoju etapu taip pat svarbu įtraukti partnerius, teikiančius papildomas socialines paslaugas, kaip antai vaikų priežiūros, sveikatos priežiūros ir psichologinės pagalbos paslaugas.

Neįgalių jaunuolių užimtumo lygis yra kur kas žemesnis nei sveikų jaunuolių, o šių dviejų grupių užimtumo lygio atotrūkis nuolat didėja¹¹. Neįgalių jaunuolių dalyvavimą darbo rinkoje galėtų padidinti įtraukus švietimas ir mokymas, prieinamumo užtikrinimas ir tinkamų sąlygų sudarymas, taip pat su negalia ir darbu susijusių stereotipų atsikratymas.

Europos **demografija** keičiasi. Dėl visuomenės senėjimo daugelyje Europos kaimo vietovių mažėja gyventojų. Nors dvilypė pertvarka gali imti teikti naujų galimybių, tai neįvyks savaime ir vien jų kaimo vietovėse ir miestuose gyvenančių jaunuolių atotrūkiui pašalinti gali nepakakti. Kaimo ir (arba) atokiose vietovėse gyvenantiems jaunuoliams, ypač tiems, kurie neturi palankių sąlygų kitose srityse, reikės tikslinės paramos; tokiose vietovėse taip pat reikėtų gerinti infrastruktūrą ir galimybes naudotis paslaugomis. Tokiomis priemonėmis būtų suteikiama daugiau galimybių ir padedama išvengti protų nutekėjimo bei tolesnio gyventojų skaičiaus mažėjimo. Be to, skurdžiuose miestų rajonuose gyvenantys jaunuoliai ir toliau susiduria su konkrečiomis kliūtimis bandydami integruotis į darbo rinką¹².

Keičiasi ir darbo rinka. Dėl pokyčių, pavyzdžiui, susijusių su gamybos ir paslaugų automatizavimu ir skaitmenizavimu, darbo rinkos nuolat kinta. Dažniau keičiamas darbas, daug jaunuolių tai dirba, tai praranda darbą ar tampa neaktyvūs arba yra priversti dirbti mažų garantijų nestandartinių formų darbą. Visų pirma, itin daug jaunuolių dirba tokius nestandartinius darbus, kaip darbas platformose ar trumpuose projektuose, neužtikrinant adekvačios socialinės apsaugos. Be to, jauniems žmonėms kyla didesnė rizika nei kitiems asmenims prarasti darbą dėl automatizavimo, nes pradedantiesiems darbuotojams skirtose darbo vietose paprastai būna daugiau automatizuotinių užduočių.

Be to, plati dvilypė pertvarka – pereinant prie **labiau skaitmeninės ir žalesnės ekonomikos** – atvers naujų galimybių, nes naujos darbo vietos veikiausiai bus kuriamos būtent šiuose sektoriuose. Tačiau tam reikia, kad jaunuoliai turėtų tinkamų įgūdžių, padedančių prisitaikyti prie kintančių darbo reikalavimų. Tikimasi, kad didesnės svarbos įgys skaitmeniniai įgūdžiai, žaliajai pertvarkai reikalingi įgūdžiai ir socialiniai emociniai įgūdžiai, kaip antai verslumas ir karjeros valdymo įgūdžiai. Investicijos į jaunų europiečių žmogiškąjį kapitalą padės užtikrinti Europos socialinės rinkos ekonomikos perspektyvumą: Europos konkurencingumą pasaulyje, be kita ko, lems aktyvi, inovatyvi ir kvalifikuota darbo jėga.

---

pareigų ar pareigų šeimai; ir šiame pogrupyje itin daug moterų. Priežiūros įsipareigojimai kaip neaktyvumo priežastis yra penkis kartus dažnesni tarp moterų (55,2 proc.) nei tarp vyrų (10,6 proc.).

¹¹ ANED ir SPGS 2016 m. duomenimis, neįgalių 20–29 m. jaunuolių užimtumo lygis buvo kiek mažesnis nei 45 proc.

¹² Pavyzdžiui, stigmatizacija dėl rajono, ribotos galimybės naudotis viešosiomis paslaugomis ar ribotas apylinkėse veikiančių įmonių skaičius. Šios kliūtys dar labiau išryškėja, jei dauguma tokių miesto rajonų gyventojų yra kilę iš migrantų šeimų, ir yra glaudžiai susijusios su sunkumais, patiriamais švietimo sistemoje.

Atsižvelgiant į tai, šiuo pasiūlymu siekiama **pertvarkyti politikos sistemą**, kad būtų geriau **remiamas jaunimo įsidarbinamumas ir išvengta dar vienos jaunimo nedarbo krizės**. Siekiant šių tikslų šiuo pasiūlymu:

- užtikrinama, kad **visi jaunuoliai iki 30 metų**, netekę darbo ar baigę mokslus, per keturis mėnesius gautų gerą pasiūlymą dirbti, toliau mokytis, tapti pameistriais arba stažuotis. Šis **pagrindinis Jaunimo garantijų iniciatyvos didelio užmojo tikslas** išlieka toks pats, o **amžiaus riba padidinama**, kad iniciatyvoje galėtų dalyvauti ir 25–29 m. jaunimas¹³;
- pripažįstama, kad perėjimas iš švietimo sistemos į darbo pasaulį ir tvari integracija į darbo rinką dėl kintančio darbo pobūdžio ir reikalaujamų įgūdžių užtrunka ilgiau. Šis pasiūlymas taip pat dera su taikoma nacionaline praktika: jaunimui skirtomis priemonėmis ir programomis paprastai gali naudotis jaunimas iki 29 m. ir dauguma valstybių narių jau dabar 25–29 m. jaunuolius laiko tiksline grupe¹⁴. Be to, pripažįstama, kad per COVID-19 pandemijos sukulto ekonomikos nuosmukio laikotarpį nemenka 25–29 m. žmonių dalis gali likti be darbo ir jiems gali reikėti paramos;
- nustatomas **skirtumas tarp laikinų NEET** (neretai turinčių gerą išsilavinimą, kartais – darbo patirties, galbūt atleistų dėl COVID-19 pandemijos, arba per krizę baigusių mokslus ir pirmą kartą žengiančių į darbo rinką) **ir ilgalaikių NEET** (neretai priklausančių pažeidžiamoms grupėms, menko išsilavinimo, turinčių dėti papildomų pastangų). Taip suteikiama galimybė taikyti individualizuotą ir tikslinį požiūrį kiekvienai iš šių grupių, nes pastarajai reikia daugiau paramos;
- **aprepiama ir aktyvuojama daugiau visų socialinių sluoksnių jaunuolių, visų pirma, moterų**, užtikrinant, kad niekas neliktų nuošalyje. To bus siekiama rengiant geresnes ir tikslingesnes informuotumo didinimo ir komunikacijos kampanijas, be kita ko, sprendžiant kaimo ar atokesnių vietovių ir pažeidžiamiausių socialinių grupių problemas;
- siekiama padėti jaunuoliams įgyti darbo patirties ir išsiugdyti **besikeičiančiame darbo pasaulyje reikalingus įgūdžius**, visų pirma aktualius žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos kontekste ir atitinkančius darbo rinkos poreikius. Todėl svarbu tinkamai remti ir konsultuoti jaunuolius profesinių perspektyvų ir darbo rinkos poreikių klausimais.

Visų pirma, kadangi daugiau nei 90 proc. darbo vietų jau dabar reikalingi skaitmeniniai įgūdžiai, Komisija siūlo įvertinti visų užsiregistravusių NEET skaitmeninius įgūdžius pagal Europos skaitmeninės kompetencijos programą (DigComp) ir turimas (įsi)vertinimo priemones, užtikrinant, kad remiantis nustatytais trūkumais **visiems jaunuoliams būtų siūlomas specialus parengiamasis mokymas, skirtas jų skaitmeniniams įgūdžiams gerinti**.

¹³ Remiantis 2019 m. vidurkiais ir atsižvelgiant į tai, kad daugumoje valstybių narių jau taikoma 15–29 m. amžiaus riba, absoliutusis tikslinių NEET skaičius padidėja nuo maždaug 8,2 mln. iki 9,4 mln., t. y. padidėjimas sudaro tik maždaug 14 proc.

¹⁴ Dauguma valstybių narių įgyvendina nacionalines Jaunimo garantijų sistemas nuo 2014 m. sausio mėn. Pasinaudodamos pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą siūloma galimybe, kai kurios valstybės narės išplėtė sistemą iš karto arba palaipsniui, kad ji apimtų ir 25–29 m. jaunuolius. Šiuo metu Jaunimo garantijų iniciatyva 15–24 m. jaunuoliams taikoma tik Belgijoje, Danijoje, Airijoje, Prancūzijoje, Liuksemburge, Vengrijoje, Nyderlanduose, Austrijoje, Rumunijoje ir Švedijoje. Kitose 17 valstybių narių iniciatyvoje gali dalyvauti 15–29 m. amžiaus asmenys.

Apskritai siūlomas **trumpas praktinis parengiamasis mokymas, susijęs su konkrečiais jaunuolio įgūdžių poreikiais**, ir tai yra viena iš pagrindinių aktyvavimo priemonių parengiamuoju etapu iki pasiūlymo pateikimo. Praktinis mokymas gali būti žingsnis link konkrečios profesinio mokymo programos, galimybė išbandyti darbo pasaulį arba priedas prie turimo išsilavinimo ar darbo patirties prieš pasiūlymo pateikimą. Toks parengiamasis mokymas, dėl kurio keturių mėnesių parengiamojo etapo trukmė neturėtų pailgėti, nuo faktinio pasiūlymo skiriasi savo trumpalaikiu, neoficialiu pobūdžiu;

- ir toliau siekiama įvairiomis priemonėmis – laikina sutrumpinto darbo laiko tvarka, tikslinėmis darbo užmokesčio subsidijomis ir savarankiško darbo skatinimu – **remti greitą jaunuolių įsidarbinamumą**. Turėtų būti remiama ir **pameistrystė**, nes pagal tokias programas jaunuoliai apmokomi dirbti paklausiose darbo vietose ir taip gali patikimai integruotis į darbo rinką. Ekonomikos nuosmukio laikotarpiu tokių programų vaidmenį reikia stiprinti, kad jomis galėtų pasinaudoti daugiau jaunuolių. Be to, kadangi mokyklos nebaigusiems asmenims ir žemos kvalifikacijos jaunuoliams kyla ypatinga rizika tapti ilgalaikiais NEET, jaunuolius reikėtų **skatinti užbaigti mokslus**, o tuos, kurie metė mokyklą, reikėtų grąžinti į švietimo ar mokymo sistemą. Šiuo atveju gali praversti mažiau formalių ir lankstesnių formų švietimas ir mokymas;
- išlaikoma pasiūlymų **kokybė** juos susiejant su Europos socialinių teisių ramsčiu, po 2013 m. sukurtomis kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europine sistema ir stažuotių kokybės sistema, užtikrinant, pavyzdžiui, teisę į socialinę apsaugą, pagrįstos trukmės bandomuosius laikotarpius, aiškias darbo sutartis ar nustatytą darbo ir poilsio režimą. Tai ilgalaikiu laikotarpiu turėtų padėti užtikrinti stabilesnius pasiūlymus¹⁵;
- sustiprinama jaunuolių nedarbo ir neaktyvumo **prevencija** taikant geresnes stebėsenos ir ankstyvojo perspėjimo sistemas, aktyviai bendradarbiaujant, be kita ko, su švietimo sektoriumi ir jaunimo organizacijomis;
- tobulinama **stebėseną ir duomenų rinkimas** skiriant daugiau dėmesio paramai po pasiūlymo priėmimo ir raginant gerinti tolesnius veiksmus, kurių imamasi pasiūlymą priėmusių jaunuolių atžvilgiu siekiant užtikrinti jų tvarią integraciją į darbo rinką.

Pasiūlyme pristatomi **keturi** – planavimo, informavimo, pasirengimo ir pasiūlymo pateikimo – **etapai**:

- **planavimo** etapu nuodugnios žinios apie tikslinę NEET grupę pritaikomos prie konkretaus geografinio paslaugų teikėjo konteksto. Tai daroma siekiant nustatyti pavienius NEET asmenis ir ypač tuos, kuriems kyla pavojus tapti NEET. Naudojantis partneryste ir ankstyvojo perspėjimo sistemomis jaunuolius galima paremti, kad jie netaptų bedarbiais ar ekonomiškai neaktyviais, ypač kol jie mokosi formaliojo švietimo ir mokymo sistemoje;
- **informavimo** etapu su atskirais NEET asmenimis užmezgami ryšiai ir kuriamas pasitikėjimas. Informavimo etapu įgyvendinama išsami komunikacijos strategija,

¹⁵ Nors duomenys nėra išsamūs (20 proc. atvejų nebaigimo priežastis nėra žinoma), rezultatai teikia vilčių: praėjus šešiams mėnesiams po dalyvavimo Jaunimo garantijų iniciatyvoje pabaigos tebedirba, tebestudijuoja ar tebesimoko vidutiniškai šiek tiek daugiau nei pusė jaunuolių dar ir tokie rezultatai išlieka (12 ir 18 mėnesių po dalyvavimo pabaigos).

kuria siekiama didinti NEET informuotumą apie siūlomą paramą, skiriant pakankamai dėmesio lyčių stereotipams ir konkrečioms papildomoms kliūtims siekiant užmegzti ryšį su pažeidžiamomis grupėmis;

- **parengiamasis etapas** apima laikotarpį nuo pirminės registracijos atsakingoje tarnyboje iki faktinės pasiūlymo pradžios. Šiuo etapu pradedama derinti poreikius ir jų tenkinimo priemones, taikant individualizuotą holistinį požiūrį, aprėpiantį pačias įvairiausias paslaugas priklausomai nuo jaunuolio padėties. Svarbiausia yra tai, kad veiksmų planuose yra numatomas konsultavimas, orientavimas ir mentorystė (įskaitant siuntimą pas partnerius), prireikus, padedama įgyti papildomų įgūdžių ir skiriama pakankamai dėmesio lyčių stereotipams ir kitiems su pažeidžiamais jaunuoliais susijusiems stereotipams;
- ketvirtasis ir paskutinis etapas – tai pateikto faktinė darbo, tęstinio mokslo, pameistrystės ar stažuotės **pasiūlymo** pradžia. Gavus pasiūlymą dalyvavimas iniciatyvoje užbaigiamas.
- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Pasiūlymas dera su esama užimtumo ir įgūdžių politika ir yra ja grindžiamas.

Pagal Europos atkūrimo plane¹⁶ „New Generation EU“ numatytą **ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę** (siūloma 560 mlrd. EUR suma) ir **REACT-EU** (siūloma 55 mlrd. EUR suma) jaunimo užimtumo priemonėms bus skiriama papildoma finansinė parama. Per 2021–2027 m. finansavimo laikotarpį šią paramą papildys „Europos socialinio fondo +“, kurio siūlomas biudžetas – 86 mlrd. EUR, lėšos. ESF+ lėšomis bus remiamos visokeriopos užimtumo, švietimo ir mokymo priemonės, įtrauktos į šį pasiūlymą. Prie perspektyvių investicijų į švietimą ir mokymą, derančių su skaitmeninės ir žaliosios pertvarkos reikmėmis, taip pat prisidės Europos regioninės plėtros fondas. Valstybės narės, rengdamos ir įgyvendindamos struktūrines reformas (visų pirma švietimo ir mokymo bei darbo rinkos politikos srityje) galės gauti paramą pagal techninės paramos priemonę.

2019 m. valstybių narių **užimtumo politikos gairėse**¹⁷ valstybės narės raginamos ir toliau kovoti su jaunimo nedarbu ir spręsti jaunų NEET problemą, be kita ko, visapusiškai įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą.

2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacijoje dėl **bendrujų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų**¹⁸ valstybės narės raginamos remti pagrindinių skaitmeninių įgūdžių ugdymą ir kelti visų gyventojų skaitmeninių gebėjimų lygį. **Komisijos komunikate dėl skaitmeninio švietimo veiksmų plano**¹⁹ nustatyta 11 veiksmų, įgyvendintinų per trejų metų laikotarpį (2018–2020 m.), siekiant padėti valstybėms narėms geriau išnaudoti skaitmenines technologijas mokymui ir mokymuisi bei ugdyti skaitmeninius gebėjimus ir įgūdžius tobulinant švietimą duomenų analizės ir prognozavimo priemonėmis. Be to, 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos rekomendacijoje dėl **įgūdžių tobulinimo kryptių – naujų galimybių suaugusiems įgyvendinimo**²⁰ rekomenduojama, kad menkų įgūdžių, žinių ir gebėjimų

¹⁶ Komunikatas „Proga Europai atsigausti ir paruošti dirvą naujai kartai“ (COM(2020) 456 *final*) ir komunikatas „ES biudžetas Europos ekonomikos gaivinimo planui įgyvendinti“ (COM(2020) 442 *final*).

¹⁷ Patvirtinta 2019 m. liepos 8 d. Tarybos sprendimu 2019/1181, ypač 6 gaire.

¹⁸ OL C 189, 2018 6 4, p. 1–13.

¹⁹ Komisijos komunikatas dėl skaitmeninio švietimo veiksmų plano (COM(2018) 022 *final*).

²⁰ OL C 484, 2016 12 24, p. 1–6.

žmonėms būtų suteikiama galimybė įgyti minimalius įgūdžius. Šiuo pasiūlymu toks požiūris bus papildytas siūlant jaunuoliams tikslines ir prie jų reikmių pritaikytas įgūdžių tobulinimo kryptis.

2016 m. vasario 15 d. Tarybos rekomendacijoje dėl **ilgalaikių bedarbių integracijos į darbo rinką**²¹ valstybėms narėms rekomenduojama teikti konkrečią paramą ilgalaikiams bedarbiams. Šiuo pasiūlymu bus prisidėta prie šio siekio, nes bus užkirstas kelias ilgalaikiam jaunuolių nedarbui.

2016 m. Komisijos komunikate dėl trečiųjų šalių piliečių integravimo veiksmų plano²² primenama, kaip svarbu anksti imtis pažeidžiamų NEET jaunuolių, įskaitant jaunus trečiųjų šalių piliečius, aktyvumo skatinimo ir intervencijos priemonių siekiant užtikrinti jų spartų integravimą į švietimo, pameistrystės ar stažuotių sistemą arba darbo rinką.

2014 m. kovo 10 d. Tarybos rekomendacijoje dėl **stažuotių kokybės sistemos**²³ siūlomos kokybiškų stažuotių rengimo gairės. Be to, 2018 m. kovo 15 d. Tarybos rekomendacijoje dėl **kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos**²⁴ yra nustatyta 14 pagrindinių kriterijų, kuriais valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai turėtų remtis kurdami kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės sistemas. Pagal šį pasiūlymą stažuotės ir pameistrystės pasiūlymai atitinka minėtose Tarybos rekomendacijose nustatytus kokybės kriterijus.

2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendacija dėl **neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo**²⁵ valstybės narės raginamos nustatyti neformaliojo mokymosi ir savišvietos patvirtinimo priemones. Šiuo pasiūlymu taip pat bus prisidėta prie neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo skatinimo.

2011 m. birželio 28 d. Tarybos rekomendacijoje dėl **politikos, kuria siekiama mažinti mokyklos nebaigusiu asmenų skaičių**²⁶, nustatomos nuoseklios, išsamios ir įrodymais grindžiamos mokyklos nebaigusiu asmenų politikos priemonės. Su ja puikiai dera šiame pasiūlyme numatytas planavimo etapas, įskaitant veiksmingą partnerystę ir ankstyvojo perspėjimo sistemas.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Komisijos komunikate „**Proga Europai atsigauti ir paruošti dirvą naujai kartai**“²⁷ pabrėžiama, kad ES atkūrimo plane turi būti numatoma ir kuriama tvaresnė, atsparesnė ir teisingesnė Europa naujai kartai ir raginama sparčiai vykdyti tiek žaliąją, tiek skaitmeninę pertvarką. Jame siūloma nauja **ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė**, padėsianti valstybėms narėms įgyvendinti investicijas ir reformas, kurios yra būtinos tvariam ekonomikos atsigavimui užtikrinti. Pagal naują iniciatyvą **REACT-EU** valstybėms narėms bus teikiama papildoma sanglaudos parama. Ja bus remiami darbuotojai ir pažeidžiamos grupės, švietimo ir mokymo priemonės, MVI, sveikatos priežiūros sistemos, taip pat žalioji ir skaitmeninė pertvarka įvairiuose sektoriuose. Šiuo pasiūlymu bus remiamasi darant tokias investicijas ir taip bus didinamas jaunuolių įsidarbinamumas.

²¹ OL C 67, 2016 2 20, p. 1–5.

²² Komunikatas „Trečiųjų šalių piliečių integravimo veiksmų planas“ (COM(2016) 377 *final*).

²³ OL C 88, 2014 3 27, p. 1–4.

²⁴ OL C 153, 2018 5 2, p. 1–6.

²⁵ OL C 398, 2012 12 22, p. 1–5.

²⁶ OL C 191, 2011 7 1, p. 1–6.

²⁷ Komunikatas „Proga Europai atsigauti ir paruošti dirvą naujai kartai“ (COM(2020) 456 *final*).

Europos žaliasis kursas²⁸ yra nauja ES ekonomikos augimo strategija, kuria siekiama pertvarkyti ES į teisingą ir klestinčią visuomenę, pasižyminčią modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, kurioje 2050 m. nebebus išmetama šiltnamio efektą sukeliančių dujų, o ekonomikos augimas bus atsietas nuo išteklių naudojimo. Tai reiškia, kad pagrindinis mūsų veiksmų tikslas yra tvarumas ir piliečių gerovė. **Žiedinės ekonomikos veiksmų plane**²⁹ dėl švaresnės ir konkurencingesnės Europos numatomi veiksmai, kuriais siekiama visiškai atsieti augimą nuo išteklių naudojimo, be kita ko, sutelkiant dėmesį į poreikį įgyti tinkamus įgūdžius, įskaitant profesinio mokymo priemones. Perėjimas prie švarios žiedinės ekonomikos – tai galimybė išplėsti tvarią ekonominę veiklą, kurią vykdant sukuriama daug darbo vietų, ir taip skatinti ekonomikos atsigavimą. Dėl ekonomikos ekologiškėjimo labai keičiasi įgūdžių reikalavimai, todėl itin svarbu plėtoti politiką, kuri padėtų jaunuoliams išnaudoti naujas galimybes. Šiuo pasiūlymu bus padedama siekti šio tikslo propaguojant žaliajai ekonomikai reikalingus įgūdžius.

Dabartinės skaitmeninės transformacijos galimybės ir iššūkiai bei Europos politikos atsakas yra pateikti strategijoje „**Europos skaitmeninės ateities formavimas**“³⁰, kurioje pabrėžiama, kad reikia investuoti į visų europiečių švietimą ir mokymą bei skaitmeninius įgūdžius. Komisija priėmė **naują Europos pramonės strategiją**³¹ siekdama padėti pramonei didinti Europos konkurencingumą augant pasaulinei konkurencijai ir užtikrinti, kad ji būtų dvilypės – žaliosios ir skaitmeninės – pertvarkos lyderė. Tokiai pertvarkai reikalingų investicijų, inovacijų ir įgūdžių potencialo išlaisvinimui skiriama itin daug dėmesio. Dėl šios dvilypės pertvarkos atsiras darbo galimybių, kurios savo ruožtu padės įgyvendinti šį pasiūlymą.

Tvarios ir skaitmeninės Europos MVĮ strategijoje³² pabrėžiama, kad vis daugiau MVĮ susiduria su iššūkiais bandydamos rasti kvalifikuotų darbuotojų. Įgūdžių stoka yra ypač akivaizdi skaitmenizacijos ir naujų technologijų srityse. Strategijoje pabrėžiama, kad ES gali ir toliau padėti spręsti šias problemas sudarydama palankesnes sąlygas mokytis ir padedama suderinti MVĮ talentų paklausą su darbo rinkos pasiūla. Verslumo ugdymas, kuriuo gilinamos verslo žinios ir įgūdžiai, atlieka svarbų vaidmenį siekiant, kad MVĮ būtų pasirengusios veikti bendrojoje rinkoje. Šis pasiūlymas prisidės ir prie šio tikslo. Jaunuoliams galima pasiūlyti parengiamąjį mokymą, kurio tikslas – pagerinti jų verslumo įgūdžius naudojant priemones ir modulius, sukurtus pagal Verslumo kompetencijos sistemą (EntreComp).

Bendra žemės ūkio politika remiami jaunuoliai, kurie norėtų dirbti žemės ūkio sektoriuje, ir tie, kurie pradeda veiklą kaimo vietovėse. Pagal ją jaunuoliams teikiamos mokymo ir konsultavimo paslaugos, remiamas jų įsisteigimas ir investicijos. Prie šio siekio bus prisidedama pasiūlymo įgūdžių (visų pirma verslumo) plėtotės aspektu.

Be to, **Lyčių lygybės strategija**³³ siekiama sumažinti vyrų ir moterų nelygybę darbo rinkoje ir padidinti veiksmingą moterų prieigą prie sąžiningai apmokamo, kokybiško ir tvaraus darbo.

²⁸ Komisijos komunikatas „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019) 640 *final*).

²⁹ Komisijos komunikatas „Uždaro ciklo kūrimas. ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“ (COM(2015) 0614 *final*).

³⁰ Komisijos komunikatas „Europos skaitmeninės ateities formavimas“ (COM(2020) 67 *final*).

³¹ Komisijos komunikatas „Tvirta socialinė Europa teisingai pertvarkai užtikrinti“ (COM/2020/102 *final*).

³² Komisijos komunikatas „Tvarios ir skaitmeninės Europos MVĮ strategija“ (COM(2020) 103 *final*).

³³ Komisijos komunikatas „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“ (COM(2020) 152 *final*).

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 292 straipsniu, pagal kurį Taryba priima rekomendacijas remdamasi Komisijos pasiūlymu, kartu su 149 straipsniu, kuriame numatytos skatinamosios priemonės, skirtos valstybių narių veiklai užimtumo srityje paremti.

Su užimtumo politika susijusi ES kompetencija apibrėžiama SESV IX antraštinėje dalyje, visų pirma 145 straipsnyje, kuriame kalbama apie suderintos užimtumo strategijos kūrimą, ir 147 straipsnyje, kuriame kalbama apie skatinimą siekti didelio užimtumo remiant valstybių narių veiklą ir prie jos prisidedant. Prasti nacionaliniai darbo rinkos veiklos rezultatai, susiję su jaunimo nedarbu ir neaktyvumu, gali daryti neigiamą ekonominį poveikį ir pakenkti socialinei ir ekonominei sanglaudai visoje ES, įskaitant atvejus, kai prasti veiklos rezultatai yra pirmiausia susiję su pažeidžiamais NEET.

Taigi pasiūlymu bus prisidedama prie Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) tikslų, visų pirma, skatinant visišką užimtumą, nediskriminavimą, moterų ir vyrų lygybę, socialinę įtrauktį ir socialinę sanglaudą (ES sutarties 3 straipsnis).

• Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

ES, plėtodama užimtumo strategiją, turi kompetenciją koordinuoti ir remti valstybių narių veiksmus bei skatinti jų bendradarbiavimą. Atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją, pasiūlyme pateikiamas konkretus su šiuo užmoju susijęs turinys, visų pirma, remiantis septynerių Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo metų rezultatais. Pasiūlymu siekiama pagerinti valstybėse narėse jau veikiančių Jaunimo garantijų sistemų įgyvendinimą remiantis sėkminga praktika ir sukaupta patirtimi. Toliau imantis ES intervencijos priemonių, skirtų jaunimo nedarbo ir neaktyvumo problemai spręsti pasitelkiant perspektyvią ir įtraukią bendrą politikos sistemą, turėtų būti parengtos valstybėms narėms skirtos geresnės politikos gairės; tai gali padėti didinti aktyvumą ir kelti ES darbo jėgos kvalifikaciją kartu išvengiant labai didelių ekonominių ir visuomeninių išlaidų, susijusių su niekur nedirbančiais ir nesimokančiais jaunuoliais.

Pasiūlymas taip pat padės valstybėms narėms kuo geriau išnaudoti ESF+, kad būtų sprendžiamos jaunimo nedarbo ir neaktyvumo problemos.

Laikantis subsidiarumo principo šiuo pasiūlymu teikiamos rekomendacijos, kaip patobulinti valstybių narių Jaunimo garantijų sistemų įgyvendinimą visapusiškai atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją užimtumo srityje ir vidinį kompetencijos pasidalijimą šalies viduje. Pasiūlymu pripažįstama, kad dėl skirtingos konkrečių valstybių narių (regionų at vietovių) padėties rekomendacijos gali būti įgyvendinamos nevienodai.

• Proporcingumo principas

Siūlomi veiksmai yra proporcingi iškeltiems tikslams. Pasiūlymu remiamos valstybių narių įgyvendinamos Jaunimo garantijų sistemos ir papildomos valstybių narių pastangos mažinti jaunimo nedarbą ir neaktyvumą. Siūlant veiksmus atsižvelgiama į valstybių narių praktiką ir į sistemų įvairovę. Pasiūlyme taikomas diferencijuotas požiūris, atsižvelgiant į skirtingas valstybių narių ekonomines, finansines ir socialines aplinkybes, nevienodas sąlygas darbo rinkoje ir jaunimo nedarbą ir neaktyvumą lemiančių veiksnių įvairovę. Pripažįstama, kad

skirtingos nacionalinio, regionų ar vietos lygmens aplinkybės gali nulemti siūlomos rekomendacijos įgyvendinimo skirtumus.

Priemonės pasirinkimas

Siūloma priemonė – Tarybos rekomendacija, kuria laikomasi subsidiarumo ir proporcingumo principų. Rekomendacija grindžiama esamais Europos Sąjungos teisės aktais ir dera su Europos Sąjungos veiklos užimtumo srityje priemonėmis. Kaip teisinė priemonė, ji rodo valstybių narių išipareigojimą įgyvendinti joje nustatytas priemones ir suteikia tvirtą politinį Europos Sąjungos lygmens bendradarbiavimo šioje srityje pagrindą, drauge visapusiškai paisant valstybių narių kompetencijos užimtumo politikos srityje. Ši rekomendacija, kai tik bus priimta, pakeis 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma.

- **Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais**

Kaip jau paaiškinta, pasiūlymas yra grindžiamas 2013 m. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo³⁴. Nuo 2014 m. Rekomendacijos įgyvendinimas stebimas atsižvelgiant į **Europos semestrą**. Užimtumo komitetas (EMCO) kas dvejus metus atlieka visų valstybių narių įgyvendinimo peržiūrą. Be to, kasmet vykdoma kiekybinė nacionalinių sistemų stebėseną remiantis bendrai sutarta rodiklių sistema³⁵. Jaunimo garantijų iniciatyvos koordinatoriai iš visų valstybių narių reguliariai susitinka, kad aptartų įgyvendinimo pažangą, vykdomas politikos reformas ir atitinkamus projektus bei pasimokytų vieni iš kitų.

Be to, 2020 m. pradžioje vykdyta konkreti su konsultacijomis susijusi veikla ir tiksliniai suinteresuotieji subjektai glaudžiai dalyvavo rengiant ir įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą ar ją pasinaudojant. Nors visos konsultacijos vyko prieš COVID protrūkį ir su juo susijusį ekonomikos nuosmukį, pastabos buvo susijusios su struktūriniais aspektais, tad išlieka aktualios³⁶.

Pasiūlymu iš esmės atsižvelgiama į nuomones, surinktas per tikslines konsultacijas. Visi suinteresuotieji subjektai, su kuriais buvo konsultuojamasi, išskyrus darbdavius, kurie siūlė įdėmiau stebėti dabartinės Tarybos rekomendacijos įgyvendinimą, pritarė Jaunimo garantijų iniciatyvos sustiprinimui siūlant naują Tarybos rekomendaciją.

Visi suinteresuotieji subjektai, siūlydami įvairius būdus, ragino gerinti pasiūlymų kokybę ir pasiūlyme į tai atsižvelgiama derinant pasiūlymus su galiojančiais kokybės standartais ir principais. Taip pat atspindėtas konsensusas dėl būtinybės stiprinti įvairių suinteresuotųjų subjektų partnerystę grindžiamą integruotą požiūrį.

³⁴ OL C 120, 2013 4 26, p. 1–6.

³⁵ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=17424&langId=en>.

³⁶ Išsamūs tikslinių konsultacijų su valstybėmis narėmis ir pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais rezultatai yra pateikti apibendrinamojoje ataskaitoje, kuri yra įtraukta į drauge su šiuo pasiūlymu skelbiamą tarnybų darbinį dokumentą.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Be konsultacijų rezultatų, pasiūlymas grindžiamas įvairiomis ataskaitomis ir tyrimais bei ekspertinėmis žiniomis, kurios buvo sukauptos tarpusavio mokymosi renginiuose ir Jaunimo garantijų iniciatyvos koordinatorių susitikimuose.

Kasmet vykdoma kiekybinė nacionalinių Jaunimo garantijų sistemų stebėseną remiantis bendrai sutarta rodiklių sistema. Stebint bendrą jaunimo padėtį darbo rinkoje ir atitinkamai netiesiogiai – Jaunimo garantijų iniciatyvos ir kitų priemonių, kuriomis jaunimui užkertamas kelias tapti NEET, poveikį naudojami makroekonominiai rodikliai, grindžiami ES darbo jėgos tyrimo duomenimis. Įgyvendinimo ir paskesnių veiksmų (ilgalaikių rezultatų) rodikliai nustatomi naudojant administracinius duomenis, kuriuos kasmet teikia valstybės narės. Jie yra grindžiami Jaunimo garantijų sistemose užsiregistravusių jaunuolių skaičiumi ir susijusiais duomenimis (kiek laiko jie išlieka užregistruoti, ką veikia registracijai pasibaigus ir praėjus tam tikram laikui). Įgyvendinimo rodikliais matuojamas tiesioginis Jaunimo garantijų iniciatyvos poveikis, o tolesnių veiksmų rodikliai naudojami vertinant integravimą į darbo rinką tvarumą pateikus Jaunimo garantijų iniciatyvos pasiūlymą.

Be to, Jaunimo garantijų iniciatyvos koordinatoriai iš visų valstybių narių reguliariai susitinka, kad aptartų įgyvendinimo pažangą ir iššūkius, vykdomas politikos reformas ir atitinkamus projektus. Jie taip pat dalyvauja tarpusavio mokymosi veikloje. Su įgyvendinimu nacionaliniu lygmeniu susijusi patirtis ir vertinimai buvo įtraukti į įvairias 2018 m. paskelbtas ataskaitas. Europos valstybinių užimtumo tarnybų (VUT) tinklas reguliariai, kas dvejus metus teikia VUT pajėgumų įgyvendinti Jaunimo garantijų iniciatyvą vertinimo ataskaitas. ES finansavimo aspektus įdėmiai stebi ESF stebėsenos komitetai; jie aptariami metinėse įgyvendinimo ataskaitose ir reguliariai vertinami.

- **Poveikio vertinimas**

Siūloma priemonė – Tarybos rekomendacija – teikia Jaunimo garantijų sistemų įgyvendinimo gaires, bet valstybės narės gali pačios lanksčiai nuspręsti, kokių priemonių joms imtis. Todėl poveikio vertinimas nėra būtinas.

Išsamiam Komisijos tarnybų darbiniam dokumente³⁷ apžvelgiama svarbiausia patirtis, įgyta per ankstesnę ekonomikos nuosmukį, ir pateikiama išsami su 2013–2020 m. Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimu susijusios patirties santrauka. Ta patirtis yra susijusi ne tik su įvairiais ES lygmens stebėsenos ir vertinimo veiksmais, bet ir su grįžtamąja informacija, gauta 2020 m. pradžioje vykusiose tikslinėse konsultacijose, kuriose dalyvauti Europos Komisija ragino, be kita ko, pilietinę visuomenę, socialinius partnerius, nacionalinius suinteresuotuosius subjektus ir pačius jaunuolius. Visa ta patirtis virto įvairiais pasiūlyme aprašytais veiksmais.

Komisija įvertino jaunimo užimtumo priemones, finansuojamas Europos socialinio fondo ir Jaunimo užimtumo iniciatyvos lėšomis. Rengiant šį pasiūlymą buvo atsižvelgta į vertinimo rezultatus ir 2018 m. atliktą parengiamąjį vertinimo darbą.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Netaikoma.

---

³⁷ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, skelbiamas drauge su šiuo pasiūlymu.

- **Pagrindinės teisės**

Netaikoma.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Rekomendacijai nereikia papildomų ES biudžeto lėšų ar personalo išteklių.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Siūloma, kad Komisija ir toliau stebėtų Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimą bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir atsižvelgdama į Europos semestrą. Visų valstybių narių veiklos peržiūrą kas dvejus metus turėtų atlikti EMCO. Kiekybinė nacionalinių Jaunimo garantijų sistemų stebėseną remiantis bendrai sutarta rodiklių sistema turėtų būti vykdoma kasmet. Be to, Jaunimo garantijų iniciatyvos koordinatoriai iš visų valstybių narių turėtų ir toliau reguliariai susitikti, kad aptartų įgyvendinimo pažangą ir iššūkius, vykdomas politikos reformas ir atitinkamus projektus bei pasimokytų vieni iš kitų.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 punkte patikslinamas pagrindinis tikslas – išplėsti amžiaus ribą, kad iniciatyvoje galėtų dalyvauti ir 25–29 m. jaunuoliai. Dėl to šis pasiūlymas tampa įtraukesnis, juo pripažįstama, kad per COVID-19 pandemijos sukulto ekonomikos nuosmukio laikotarpį be darbo liks daugiau 25–29 m. žmonių ir jiems gali reikėti paramos.

2–4 punktuose valstybėms narėms rekomenduojama stiprinti planavimo sistemas ir užtikrinti prevenciją naudojant stebėsenos ir ankstyvojo perspėjimo sistemas.

5–7 punktuose pateikiamos valstybėms narėms skirtos rekomendacijos dėl informuotumo didinimo ir tikslinės komunikacijos bei aktyvesnio pažeidžiamų grupių informavimo. Tai galima padaryti naudojantis tinkamais jaunimui patogiais informavimo kanalais ir sukuriant vizualiai atpažįstamą komunikacijos stilių.

8–11 punktuose pateikiamos valstybėms narėms skirtos rekomendacijos dėl profiliavimo, konsultavimo, orientavimo ir mentorystės. Valstybės narės yra raginamos tobulinti profiliavimo ir atrankos priemones bei individualizuotus veiksmų planus, kuriais atsižvelgiama į jaunuolio pageidavimus ir motyvaciją, kliūtis ir nepalankias sąlygas bei nedarbo ar neaktyvumo priežastis.

12 ir 13 punktuose pateikiamos valstybėms narėms skirtos rekomendacijos dėl skaitmeninių įgūdžių gerinimo pasitelkiant parengiamojo mokymo priemones ir dėl mokymosi rezultatų patvirtinimo. Valstybėms narėms primygtinai rekomenduojama įvertinti visų Jaunimo garantijų iniciatyvoje užregistruojamų NEET skaitmeninius įgūdžius ir užtikrinti, kad visiems jaunuoliams būtų siūlomas specialiai jiems pritaikytas parengiamasis mokymas, kad jie galėtų pagerinti savo skaitmeninius įgūdžius.

14 punkte valstybės narės raginamos užtikrinti, kad parengiamuoju etapu būtų lengviau gerinti įgūdžius ir persikvalifikuoti, atsižvelgiant į žaliajai pertvarkai aktualių įgūdžių paklausą kintančioje darbo rinkoje bei į verslumo ir karjeros valdymo įgūdžius.

15–19 punktuose valstybėms narėms rekomenduojama naudoti kruopščiai parengtas tikslines užimtumo ir startuolių skatinimo priemones, derinti pasiūlymus prie kokybės ir nešališkumo standartų ir išplėsti paramą po pasiūlymo priėmimo.

20–26 punktuose pateikiamos valstybėms narėms skirtos rekomendacijos dėl partnerystės, duomenų rinkimo ir stebėsenos ir lėšų naudojimo. Valstybės narės galėtų stiprinti esamas partnerystes; joms siūloma formalizuoti Jaunimo garantijų iniciatyvos paslaugų teikėjų (įskaitant švietimo ir mokymo įstaigas) ir kitų socialinių paslaugų (pvz., vaikų priežiūros, sveikatos priežiūros, socialinio būsto, prieinamumo paslaugų) teikėjų bendradarbiavimo tvarką. Visų pirma svarbu užtikrinti aktyvų visų lygmenų socialinių partnerių dalyvavimą. Valstybės narės raginamos toliau plėtoti integruotus paslaugų modelius, kaip antai vieno langelio sistemas, bendrą bylų valdymą ar tarpdisciplinines grupes. Valstybės narės taip pat raginamos tobulinti tvaraus jaunuolių integravimo į darbo rinką duomenis ir svarstyti galimybę plačiau dalytis duomenimis.

27–31 punktuose palankiai vertinamas Komisijos ketinimas labiau prisidėti prie kiekybinės Jaunimo garantijų sistemų stebėsenos remiantis bendrai sutarta rodiklių sistema, ieškoti naujų galimybių, susijusių su būsimu ES darbo jėgos tyrimo patobulinimu ir tikslinės NEET grupės vertinimo detalumu, taip pat stebėti nacionalinių sistemų įgyvendinimą Užimtumo komitetui vykdant daugiašalę priežiūrą Europos semestro kontekste. Komisija raginama reguliariai pranešti Užimtumo komitetui apie su sistemų įgyvendinimu susijusius pokyčius ir rezultatus ir remti valstybių narių pastangas informuotumo didinimo ir komunikacijos srityse tuo pačiu metu ES lygmeniu stiprinant rezultatų ir gerosios patirties pavyzdžių sklaidą. Geroji patirtis padeda kitoms valstybėms narėms perimti pasiteisinusias priemones.

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

„Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“

kuria

pakeičiama 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį kartu su 149 straipsniu,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2017 m. lapkričio mėn. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija pristatė Europos socialinių teisių ramstį, kuriuo nustatyta 20 principų ir teisių, kuriais siekiama remti gerai veikiančias ir sąžiningas darbo rinkas bei socialinės gerovės sistemas. Ramsčiu įtvirtinta teisė į teisingą ir vienodą požiūrį į darbo sąlygas ir galimybę naudotis socialine apsauga bei mokytis. Taip pat konstatuojama, kad bandomieji laikotarpiai turėtų būti pagrįstos trukmės, ir draudžiama piktnaudžiauti netipinėmis darbo sutartimis. Pagal 4 principą „Aktyvus užimtumo rėmimas“ jaunimas turi teisę per keturis mėnesius nuo darbo netekimo arba mokslų baigimo gauti kokybišką pasiūlymą toliau mokytis, dalyvauti pameistrystės programoje, stažuotis arba dirbti;
- (2) 2019 m. liepos 8 d. Tarybos sprendimu 2019/1181 patvirtintomis gairėmis dėl valstybių narių užimtumo politikos³⁸, ypač 6 gaire, valstybės narės raginamos toliau spręsti jaunimo nedarbo ir niekur nedirbančių ir nesimokančių (NEET) jaunuolių problemą užkertant kelią mokyklos nebaigimui ir struktūriškai gerinant perėjimą iš švietimo sistemos į darbo rinką, be kita ko, visapusiškai įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą;
- (3) 2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendacijoje dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo³⁹ nustatomi neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo elementai ir principai, kuriais suteikiama galimybė patvirtinti neformaliojo mokymosi ir savišvietos būdu įgytas žinias, įgūdžius ir gebėjimus ir įgyti visą arba dalinę kvalifikaciją;
- (4) 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos rekomendacijoje dėl įgūdžių tobulinimo kryptių – naujų galimybių suaugusiesiems įgyvendinimo⁴⁰ rekomenduojama, kad menkų įgūdžių, žinių ir gebėjimų suaugusiesiems, atsižvelgiant į jų individualius poreikius,

³⁸ OL L 185, 2019 7 11, p. 44–45.

³⁹ OL C 398, 2012 12 22, p. 1–5.

⁴⁰ OL C 484, 2016 12 24, p. 1–6.

- būtų suteikiama galimybė įgyti minimalų raštingumą, išmokti skaičiuoti ir įgyti skaitmeninių gebėjimų ir (arba) kad įgyti daugiau įgūdžių, žinių ir gebėjimų;
- (5) 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų⁴¹ valstybės narės raginamos remti pagrindinių skaitmeninių įgūdžių ugdymą ir kelti bei gerinti visų gyventojų grupių skaitmeninių gebėjimų lygį;
  - (6) 2014 m. kovo 10 d. Tarybos rekomendacijoje dėl stažuočių kokybės sistemos⁴² siūlomos kokybiškų stažuočių organizavimo gairės ir išvardijami kokybės elementai, visų pirma, susiję su mokymosi turiniu, darbo sąlygomis ir finansinių sąlygų ir samdos praktikos skaidrumu;
  - (7) 2018 m. kovo 15 d. Tarybos rekomendacijoje dėl kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos⁴³ yra nustatyta 14 pagrindinių kriterijų, kuriuos valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai turėtų naudoti kurdami kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės sistemas, kad būtų užtikrintas pameistrių profesinių įgūdžių ugdymas, tiek asmeninis tobulėjimas;
  - (8) 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/1700⁴⁴ nustatyta septynių duomenų rinkimo priemonių, kurios anksčiau buvo tarpusavyje nesusijusios, įskaitant ES darbo jėgos tyrimą, bendra sistema. Integruotos Europos socialinės statistikos (IESS) sistemoje pateikiami išsamesni palyginamieji visos ES duomenys, iš kurių galima geriau suprasti jaunimo perėjimo iš švietimo sistemos į darbo rinką procesą, tiksliau suprasti jų mokymosi ir darbo patirtį bei biografijos faktus;
  - (9) 2016 m. gruodžio 15 d. išvadose Europos Vadovų Taryba ragina toliau įgyvendinti Jaunimo garantijų iniciatyvą. 2017 m. birželio 15 d. išvadose Europos Vadovų Taryba dar kartą patvirtina, kad jaunimo nedarbo ir neaktyvumo problemos sprendimas ir toliau yra politinis prioritetas, laikosi nuomonės, kad Jaunimo garantijų ir Jaunimo užimtumo iniciatyvos labai paskatino struktūrines reformas ir politikos inovacijas, ir pabrėžia, kad norint tinkamai aprėpti NEET nacionalinėms valdžios institucijoms reikia dėti didelių ir ryžtingų pastangų ir užtikrinti tarpsektorinį bendradarbiavimą;
  - (10) 2018 m. sausio 18 d. rezoliucijoje dėl Jaunimo užimtumo iniciatyvos įgyvendinimo valstybėse narėse Europos Parlamentas ragina valstybes nares rengti tinkamas, specialiai joms pritaikytas informavimo strategijas, kad būtų aprėpti visi NEET ir būtų sukurtas integruotas požiūris į labiau individualizuotą pagalbą ir paslaugas remiant su įvairiomis kliūtimis susiduriančius jaunuolius. Europos Parlamentas pabrėžia, kad reikia gerinti pagal Jaunimo užimtumo ir Jaunimo garantijų iniciatyvas teikiamų pasiūlymų kokybę, ir ragina ateityje aptarti dalyvių amžiaus grupę;
  - (11) Europos žaliasis kursas⁴⁵ yra nauja ES ekonomikos augimo strategija, kuria siekiama pertvarkyti ES į teisingą ir klestinčią visuomenę, pasižyminčią modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, kurioje 2050 m. nebebus išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų, o ekonomikos augimas bus atsietas nuo išteklių naudojimo;

---

⁴¹ OL C 189, 2018 6 4, p. 1–13.

⁴² OL C 88, 2014 3 27, p. 1–4.

⁴³ OL C 153, 2018 5 2, p. 1–6.

⁴⁴ OL L 261I, 2019 10 14.

⁴⁵ COM(2019) 640 *final*.

- (12) siekdama atitaisyti COVID-19 pandemijos padarytą ekonominę ir socialinę žalą, paskatinti Europos atsigavimą ir apsaugoti ir kurti darbo vietas, Europos Komisija pasiūlė bendrą Europos atkūrimo planą ir priemonę „Next Generation EU“, kuria siekiama visiškai išnaudoti ES biudžeto potencialą⁴⁶. Šie ištekliai bus itin svarbūs remiant, be kita ko, trumpalaikes užimtumo, įskaitant jaunimo užimtumą, rėmimo priemones ir investicijas į ilgalaikes politikos reformas, susijusias su darbo rinka, socialinėmis ir švietimo ir mokymo sistemomis;
- (13) 2013 m., per ankstesnį ekonomikos nuosmukį, ES jaunimo nedarbo lygis (15–24 m. amžiaus grupėje) buvo 24,4 proc., o kai kuriose valstybėse narėse viršijo 50 proc. 6,5 mln. 15–24 m. jaunuolių nei mokėsi, nei dirbo. Imantis atsakomųjų priemonių 2013 m. balandžio mėn. buvo priimta Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo⁴⁷ – svarbi ES lygmens koordinuota aktyvios darbo rinkos politikos intervencijos priemonė;
- (14) dėl COVID-19 pandemijos ES prasidėjo neregėto masto ekonomikos nuosmukis, dėl kurio jaunimo nedarbo lygis ir NEET skaičius tikriausiai vėl labai išaugs. Manoma, kad 2020 m. ES ekonomika susitrauks 7,4 proc. – tai beprecedentis nuosmukis visoje jos istorijoje, ir jaunuoliai, kurių padėtis darbo rinkoje jau ir taip buvo neužtikrinta, nukentės labiausiai, nes žengiantiems į darbo rinką bus sunkiau susirasti pirmąjį darbą. Todėl, atsižvelgiant į šią krizę, Jaunimo garantijų iniciatyvą būtina stiprinti;
- (15) jaunuoliai gali patirti sunkumų darbo rinkoje, nes tai pereinamasis jų gyvenimo laikotarpis, jiems nepakanka profesinės patirties ar jie jos išvis neturi. Kaip matyti iš ankstesnių nuosmukių, poveikis jauniems žmonėms yra didesnis nei vyresniems, labiau patyrusiems darbuotojams. Per ankstesnę krizę jaunimo nedarbo lygis pakilo nuo 16,0 proc. 2008 m. iki 24,4 proc. piko 2013 m. Be to, neaktyvumas labiau būdingas jaunoms moterims, nes jos turi priežiūros įsipareigojimų (prižiūri vaikus ar priklausomus suaugusiuosius ir turi kitų asmeninių ar šeiminių įsipareigojimų). Priežiūros įsipareigojimai kaip neaktyvumo priežastis yra daugiau nei penkis kartus labiau paplitę tarp jaunų moterų nei tarp jaunų vyrų. Dėl to gali padidėti lyčių užimtumo atotrūkis, galintis turėti ilgalaikių pasekmių moterų gyvenime;
- (16) dėl jaunimo nedarbo ir neaktyvumo gali būti daroma neatitaisoma žala, kaip antai didesnė nedarbo rizika ir mažesnės pajamos ateityje, žmogiškojo kapitalo praradimas ir iš kartos į kartą perduodamas skurdas. Dėl to sunkumų patiria ne tik pavieniai asmenys: už tai tiesiogiai ir netiesiogiai sumoka visa visuomenė. Taip pat didėja regioninė nelygybė: pavyzdžiui, kaimo ar atokiose vietovėse jaunimas negali tvariai integruotis į darbo rinką ir bando ieškoti galimybių kitur;
- (17) dėl vykstančių pokyčių, pavyzdžiui, susijusių su gamybos ir paslaugų automatizavimu ir skaitmenizacija, darbo pasaulis toliau keičiasi. Itin daug jaunuolių dirba tokiose nestandartinių formų darbo srityse, kaip darbas platformose ar trumpi projektai, kuriose gali būti neužtikrinama tinkama socialinė apsauga. Jauniems žmonėms kyla didesnė rizika prarasti darbą dėl automatizavimo nei kitiems asmenims, nes pradedantiesiems darbuotojams skirtose darbo vietose paprastai būna daugiau automatizuotinių užduočių. Kita vertus, dėl skaitmeninių technologijų daugelyje ekonomikos sektorių kuriamos naujos darbo vietos ir didėja su skaitmenine pertvarka susijusių įgūdžių paklausa;

⁴⁶ COM(2020) 441 *final*; COM(2020) 456 *final*; COM(2020) 442 *final*.

⁴⁷ OL C 120, 2013 4 26, p. 1–6.

- (18) investicijos į jaunų europiečių žmogiškąjį kapitalą padės užtikrinti Europos socialinės rinkos ekonomikos perspektyvumą, kad būtų atsižvelgiama į demografinius pokyčius ir kartu – į skaitmeninio amžiaus ypatumus ir didėjančių darbo vietų skaičių žaliajoje ekonomikoje. Sąjunga galės visapusiškai pasinaudoti aktyvios, inovatyvios ir kvalifikuotos darbo jėgos teikiamais privalumais ir išvengs didžiulių išlaidų, patiriamų dėl nedirbančių ir nesimokančių jaunuolių;
- (19) sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva gali padėti užtikrinti jaunimo užimtumą atsigauvant nuo pandemijos poveikio ekonomikai ir išnaudoti galimybes, kurias atveria skaitmeninė ir žaliaji pertvarka. Ji gali padėti sumažinti nuolatinį žalingą smarkaus nuosmukio poveikį skatindama įmones priimti į darbą bedarbius jaunuolius ir organizuodama mokymą, kad būtų lengviau parinkti bedarbius ir neaktyvius jaunuolius į laisvas darbo vietas;
- (20) sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva reikėtų užtikrinti, kad visi jaunuoliai, netekę darbo ar baigę mokslus, per keturis mėnesius gautų kokybišką pasiūlymą dirbti, toliau mokytis, dalyvauti pameistrystės programoje ar stažuotis. Siekiant šio tikslo reikėtų suteikti jaunuoliams galimybę patikimai integruotis į darbo rinką krizės metu, informuoti ir aktyvuoti daugiau jaunuolių, nepriklausomai nuo jų kilmės, ir užtikrinti, kad niekas neliktų nuošalyje. Reikėtų siekti padėti jaunuoliams įgyti darbo patirties ir ugdytis besikeičiančiame darbo pasaulyje reikalingus įgūdžius, visų pirma, žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos kontekste aktualius įgūdžius. Šiuo požiūriu svarbų vaidmenį atlieka pameistrystė. Reikia didinti jos pasiūlą ir gerinti kokybę, kad ekonomikos atsigavimo laikotarpiu ji atliktų dar svarbesnį vaidmenį. Pameistrystė paruošia jaunuolius paklausiam darbui ir taip suteikia jiems galimybę patikimai integruotis į darbo rinką, be kita ko, vietos lygmeniu;
- (21) pagal 2013 m. Tarybos rekomendaciją dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo valstybės narės įsipareigojo užtikrinti, kad visi jaunuoliai iki 25 m., netekę darbo ar baigę mokslus, per keturis mėnesius gautų gerą pasiūlymą dirbti, toliau mokytis, dalyvauti pameistrystės programoje ar stažuotis. Tai, kad amžiaus grupė yra išplečiama įtraukiant į ją 25–29 m. asmenis, yra ženklas, rodantis, jog perėjimas iš švietimo sistemos į darbo pasaulį ir tvari integracija į darbo rinką dėl kintančio darbo pobūdžių ir reikalaujamų įgūdžių užtrunka ilgiau, taip pat pripažįstama, kad per COVID-19 pandemijos sukeltą ekonomikos nuosmukio laikotarpį daugiau 25–29 m. asmenų liks be darbo ir jiems reikės paramos. Taip pat derinamasi prie valstybių narių jaunimui skirtų priemonių ir programų, kurios paprastai taikomos 15–29 m. jaunuoliams;
- (22) NEET nėra vienalytė grupė. Kai kurių jaunuolių atveju buvimas NEET gali būti daugelio ilgalaikių nepalankių sąlygų požymis, bylojantis apie ilgalaikį nedalyvavimą visuomenės gyvenime. Kai kurie jaunuoliai yra ypač pažeidžiami, pavyzdžiui, dėl nepakankamo išsilavinimo, neretai menkos socialinės apsaugos, ribotų galimybių naudotis finansiniais ištekliais, mažų garantijų darbo vietų arba diskriminacijos. Kitais atvejais NEET tikriausiai tebus laikinas statusas, nes šiems jaunuoliams nekyla didelių kliūčių patekti į darbo rinką ir jie nėra akivaizdžiai pažeidžiami (pvz., kvalifikuoti ar daug aktualios darbo patirties turintys jaunuoliai). Siekiant užkirsti kelią neproporcingai dideliame neigiamam poveikiui pažeidžiamų jaunuolių atžvilgiu, sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva turėtų būti pripažįstama, kad vieniems NEET gali pakakti paprastesnių priemonių, o kitiems, labiau pažeidžiamiems NEET veikiausiai prireiks intensyvesnės, ilgalaikės ir visapusiškos intervencijos;

- (23) daugiau nei vienas iš penkių visos ES jaunuolių neįgyja bazinių skaitmeninių įgūdžių, o menkai išsilavinusiems jaunuoliams kyla tris kartus didesnė rizika neįgyti pakankamų skaitmeninių įgūdžių, palyginti su geriau išsilavinusiais bendraamžiais⁴⁸. Ekonomikai atsigaunant nuo COVID-19 krizės, skaitmeninė pertvarka spartės, o skaitmeninių įgūdžių atotrūkis taps pagrindiniu veiksniu, lemiančiu jaunuolių įsidarbinamumą ir gebėjimą pasinaudoti tokios pertvarkos teikiamomis galimybėmis. Tikslinis įgūdžių gerinimas padeda jaunuoliams reaguoti į didėjančią skaitmeninių įgūdžių paklausą;
- (24) sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva turėtų apimti parengiamąjį mokymą konkrečiose įgūdžių, kaip antai skaitmeninių ar žaliųjų įgūdžių, ugdymo srityse pirmuoju etapu prieš priimant pasiūlymą. Toks praktinis mokymas gali būti žingsniu link profesinio mokymo programos, galimybė išbandyti darbo pasaulį arba priedas prie turimo išsilavinimo ar darbo patirties prieš Jaunimo garantijų pasiūlymą. Parengiamasis mokymas, dėl kurio keturių mėnesių parengiamojo etapo trukmė neturėtų pailgėti, nuo faktinio pasiūlymo skiriasi savo trumpalaikiu, neoficialiu pobūdžiu;
- (25) siekiant padidinti galimybes gauti kokybišką darbą, mokytis, tapti pameistriu ar stažuotis, itin svarbūs yra veiksmingas koordinavimas ir partnerystė įvairiose politikos srityse (užimtumo, švietimo, jaunimo, socialinių reikalų ir kt.). Teikiant integruotas paslaugas (kaip antai vieno langelio sistemos ar kitų modelių paslaugas) siūloma lengvesnė prieiga prie paslaugų ir išmokų bei prie asmens reikmių pritaikyti, lankstūs ir reaktyvūs sprendimai įvairialypių problemų turintiems jaunuoliams. Paslaugų integravimas reikalauja keisti darbo kultūrą, imantis intervencijos priemonių daugiausia dėmesio skirti jaunuoliams ir atsikratyti uždarų administracinių sistemų;
- (26) sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva turėtų būti įgyvendinama paramos priemonėmis ir atitikti nacionalines, regionines ir vietos aplinkybes. Turėtų būti atsižvelgiama į skirtingas valstybių narių aplinkybes, susijusias su jaunimo nedarbo ir neaktyvumo lygiu, institucine struktūra, įvairių darbo rinkos dalyvių pajėgumais. Taip pat reikėtų atsižvelgti į nevienodą viešojo biudžeto padėtį ir finansinius apribojimus skirstant išteklius, o padėtį reikėtų nuolat stebėti ir gerinti;
- (27) paramos priemonės gali būti finansuojamos Sąjungos lėšomis. 2014–2020 m. Jaunimo užimtumo iniciatyvos biudžetas (beveik 9 mlrd. EUR ES lėšų) drauge su papildomomis Europos socialinio fondo investicijomis buvo esminis ES finansinis išteklius Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimui remti. Įgyvendinant Europos ekonomikos atkūrimo planą ir priemonę „New Generation EU“, pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir REACT-EU jaunimo užimtumo didinimo veiklai bus numatytas papildomas ES finansavimas. 2021–2027 m. finansavimo laikotarpiu šios pastangos bus remiamos ir „Europos socialinio fondo +“ lėšomis, kuriomis bus finansuojamos visos užimtumo, švietimo ir mokymo priemonės pagal sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą.

REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS:

- (1) užtikrinti, kad visi jaunuoliai iki 30 m., netekę darbo ar baigę mokslus, per keturis mėnesius gautų gerą pasiūlymą dirbti, toliau mokytis, dalyvauti pameistrystės programoje ar stažuotis, atsižvelgiant į Europos socialinių teisių ramsčio 4 principą.

⁴⁸ Metiniai 2019 m. skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indekso (DESI) vidurkiai. Šie skaičiai yra susiję su 16–29 m. amžiaus grupe.

Pirmas pasiūlymo pagal Jaunimo garantijų iniciatyvą etapas – jaunuolio registracija Jaunimo garantijų iniciatyvos paslaugų teikėjo įstaigoje.

Jaunimo garantijų sistemos turėtų būti grindžiamos toliau išdėstytomis gairėmis, suskirstytomis pagal keturis etapus (planavimo, informavimo, pasirengimo ir pasiūlymo pateikimo), ir atspindėti nacionalines, regionines ir vietos aplinkybes, drauge atsižvelgiant į tikslinių jaunuolių lytį ir įvairovę.

Planavimas

Tikslinės grupės, teikiamų paslaugų ir reikiamų įgūdžių nustatymas

- (2) Tobulinti planavimo sistemas, kad būtų galima geriau suprasti NEET – tiek laikinų NEET, kuriems neigiamą poveikį padarė ekonomikos nuosmukis, tiek ilgalaikių NEET, kurie gali priklausyti pažeidžiamoms grupėms – įvairovę.
- (3) Nustatyti paslaugas, skirtas skirtingus paramos poreikius turintiems asmenims, kartu atsižvelgiant į vietos lygmens įgūdžių prognozes (pvz., remiantis didžiaisiais darbo rinkos duomenimis) siekiant nustatyti darbo rinkoje paklausius įgūdžius, itin daug dėmesio skiriant regioniniams darbo rinkos ypatumams ir kliūtims, su kuriomis susiduria kaimo, atokiose vietovėse ar skurdžiuose miestų rajonuose gyvenantys jaunuoliai.

Prevencijos užtikrinimas pasitelkiant stebėsenos ir ankstyvojo perspėjimo sistemas

- (4) Didinti ankstyvojo perspėjimo sistemų ir stebėsenos pajėgumus nustatyti asmenis, kuriems kyla pavojus tapti NEET, kartu užkertant kelią mokyklos nebaigimui (pvz., užtikrinant lankstesnes mokymosi trajektorijas ir daugiau mokymosi darbo vietoje), bendradarbiaujant su švietimo sektoriumi, tėvais ir vietos bendruomenėmis bei įtraukiant jaunimo reikalų politikos, socialines ir užimtumo tarnybas.

Informavimas

Informuotumo didinimas ir tikslinė komunikacija

- (5) Informuotumo didinimo veiklos tikslais pradėti naudoti šiuolaikinius jaunimui patogius ir vietos lygmens informavimo kanalus siekiant užmegzti ryšį ir su laikiniais, ir su ilgalaikiais NEET, naudojant interneto ir kitas priemones ir kartu užtikrinant jaunuolių ir vietos jaunimo organizacijų dalyvavimą.
- (6) Komunikacijai naudoti vizualiai atpažįstamą stilių, prireikus parengtą remiantis Komisijos pateiktomis gairėmis, kartu užtikrinant prieinamą ir lengvai suprantamą informaciją apie visas siūlomas paramos priemones, pavyzdžiui, pateikiant ją viename interneto portale šalies kalba (-omis).

Geresnis pažeidžiamų grupių informavimas

- (7) Skirti daugiau dėmesio ilgalaikiams NEET (pvz., priklausantiems pažeidžiamoms grupėms, įskaitant neįgaliuosius) pasitelkiant specialiai apmokytus mediatorius ir papildomas strategijas, pavyzdžiui, susijusias su darbu su jaunimu, jaunaisiais „ambasadoriais“ ir bendradarbiavimu su partneriais, dirbančiais su (konkrečioms grupėms priklausančiais) jaunuoliais. Sunkiausiai pasiekiamų grupių atveju iširti galimybę derinti veiksmus su išmokų skyrimu ir mobiliųjų tarnybų naudojimu.

Pasirengimas

Profiliavimo priemonių naudojimas rengiant individualizuotus veiksmų planus

- (8) Tobulinti profiliavimo ir atrankos priemones ir praktiką siekiant suderinti poreikius su jų tenkinimo priemonėmis, taikant daugiamatį į lyčių aspektą orientuotą

profilavimo ir atrankos metodą, kurį naudojant atsižvelgiama į jaunuolio pageidavimus ir motyvaciją, kliūtis ir nepalankias sąlygas, įskaitant nedarbo ar neaktyvumo priežastis.

- (9) Uztikrinti, kad Jaunimo garantijų iniciatyvos paslaugų teikėjai turėtų pakankamus personalo pajėgumus ir specialiai apmokytus darbuotojus, kurie naudotų ir tobulintų profilavimo ir atrankos priemones bei rengtų individualizuotus veiksmų planus, kuriuose būtų atsižvelgiama į asmens poreikius ir jų tenkinimo priemones.

Konsultavimo, orientavimo ir mentorstės paslaugų teikimas

- (10) Parengiamuoju etapu pagerinti į asmenį orientuoto konsultavimo, orientavimo ir mentorstės paslaugas, kurias teikia apmokyti patarėjai ir kuriomis tenkinami suinteresuotojo asmens poreikiai, skiriant pakankamai dėmesio lyčių nelygybei ir kitų formų diskriminacijai. Paruošti NEET asmenis kintančiam darbo pobūdžiui teikiant jiems patarimus dėl karjeros arba remiant jų verslumą, kartu pasitelkiant tokias priemones, kaip individuali parama, motyvacijos skatinimas, palaikymas ir (arba) tarpusavio parama ilgalaikiams NEET.
- (11) Vadovautis holistiniu požiūriu į konsultavimą, orientavimą ir mentorstę nukreipiant jaunuolius pas partnerius (pvz., į švietimo ir mokymo įstaigas, pas socialinius partnerius, į jaunimo organizacijas ir pagalbines darbo su jaunimu ir socialines tarnybas), kurie gali jiems padėti įveikti užimtumo kliūtis.

Skaitmeninių įgūdžių gerinimas parengiamojo mokymo priemonėmis

- (12) Įvertinti visų Jaunimo garantijų iniciatyvoje užsiregistravusių NEET skaitmeninius įgūdžius pagal Europos skaitmeninės kompetencijos programą (DigComp) ir turimas (įsi)vertinimo priemones, užtikrinant, kad remiantis nustatytais trūkumais visiems jaunuoliams būtų siūlomas specialus parengiamasis mokymas, skirtas jų skaitmeniniams įgūdžiams gerinti.
- (13) Uztikrinti parengiamuoju etapu vykusio (neformaliojo, savaiminio) mokymosi rezultatų patvirtinimą ir pripažinimą naudojantis švietimo ir mokymo sistemose įtvirtintomis patvirtinimo priemonėmis, jau taikomomis priemonėmis, kaip antai *Europass*, ir mikrokredencialais, kad būtų galima taikyti labiau modulinį mokymosi rezultatų kaupimo metodą.

Kitų svarbių įgūdžių vertinimas, gerinimas ir patvirtinimas

- (14) Uztikrinti, kad parengiamuoju etapu būtų suteikiama galimybė pagerinti įgūdžius ir persikvalifikuoti orientuojantis į žaliuosius įgūdžius, verslumo įgūdžius ir karjeros valdymo įgūdžius, naudojant esamas kompetencijos sistemas, (įsi)vertinimo ir patvirtinimo priemones, siekiant padėti jaunuoliams išnaudoti augančiuose sektoriuose atsiveriančias galimybes ir paruošti juos kintančios darbo rinkos poreikiams.

Pasiūlymas

Užimtumo ir startuolių skatinimo priemonių įgyvendinimas ekonomikos nuosmukio laikotarpiu

- (15) Taikyti tikslines ir kruopščiai parengtas užimtumo skatinimo priemones (kaip antai darbo užmokesčio subsidijas, įdarbinimo priemokas, socialinės apsaugos įmokų mažinimą, mokesčių kreditus ar neįgalumo išmokas) ir startuolių skatinimo priemones siekiant suteikti kokybiškų galimybių jaunuoliams patikimai integruotis į darbo rinką.

Pasiūlymo derinimas su galiojančiais standartais siekiant užtikrinti kokybę ir nešališkumą

- (16) Derinti užimtumo pasiūlymus su atitinkamais Europos socialinių teisių ramsčio principais, užtikrinant teisę į sąžiningą ir vienodą požiūrį darbo sąlygų atžvilgiu, galimybę naudotis socialine apsauga ir mokytis, pagrįstos trukmės bandomuosius laikotarpius ir draudimą piktnaudžiauti netipinėmis darbo sutartimis.
- (17) Padėti jaunuoliams grįžti į švietimo sistemą įvairinant tęstinio švietimo pasiūlą (pvz., siūlant lanksčias mokymosi trajektorijas, mokymąsi darbo vietoje, parengiamąsias programas ir „antros galimybės“ programas), užtikrinant neformaliojo ir savaiminio mokymosi rezultatų patvirtinimą.
- (18) Labiau remti pameistrystės programas ir užtikrinti, kad pasiūlymai atitiktų kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinėje sistemoje nustatytus minimaliuosius standartus.
- (19) Užtikrinti, kad stažuočių pasiūlymai atitiktų stažuočių kokybės sistemoje nustatytus minimaliuosius standartus.

Parama po pasiūlymo priėmimo ir grįžtamojo ryšio įgyvendinimas

- (20) Plėtoti nuolatinę paramą po pasiūlymo priėmimo siekiant pritaikyti individualizuotus veiksmų planus, remiantis po pasiūlymo priėmimo gauta grįžtama informacija, siekiant įsitikinti, kad buvo pateiktas kokybiškas pasiūlymas.

Kompleksinės galimybių sudarymo priemonės

Partnerių mobilizavimas

- (21) Visais valdžios lygmenimis stiprinti Jaunimo garantijų iniciatyvos paslaugų teikėjų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, kaip antai darbdavių, švietimo ir mokymo įstaigų, socialinių partnerių, su jaunimu dirbančių įstaigų, solidarumo ir pilietinių iniciatyvų rengėjų, jaunimo organizacijų ir kitų pilietinės visuomenės organizacijų, partnerystę. Formalizuoti Jaunimo garantijų iniciatyvos paslaugų teikėjų ir kitų socialinių paslaugų (pvz., vaikų priežiūros, sveikatos priežiūros, socialinio būsto, prieinamumo paslaugų) teikėjų bendradarbiavimo tvarką.
- (22) Skatinti toliau plėtoti integruotų paslaugų modelius, kaip antai vieno langelio sistemų, bendro valdymo ar tarpdisciplininių grupių modelius, taip stiprinant partnerystę ir sukuriant jaunimui skirtą vieną kontaktinį centrą.

Duomenų rinkimo tobulinimas ir sistemų stebėseną

- (23) Aktyviau kaupti tolesnių veiksmų duomenis stiprinant sistemas, kad būtų galima stebėti jaunuolius jiems priėmus pasiūlymą ir pasiūlymui pasibaigus, ir drauge – ilgalaikę tvarią integraciją į darbo rinką.
- (24) Laikantis duomenų apsaugos taisyklių skatinti platesnį dalijimąsi stebėsenos, profiliavimo ir tolesnių veiksmų duomenimis su Jaunimo garantijų iniciatyvos partneriais siekiant pagerinti teikiamą paramą, kuri yra itin svarbi užtikrinant pažeidžiamiesiems NEET skirtos intervencijos priemonių sėkmę.

Visiškas ir optimalus lėšų panaudojimas

- (25) Skirti pakankamai nacionalinių išteklių, kad būtų galima įgyvendinti sustiprintos Jaunimo garantijų iniciatyvos priemonės, užtikrinant, kad jos gerai atitiktų konkretaus jaunuolio poreikius.
- (26) Visapusiškai ir optimaliai naudoti dabartinės ES sanglaudos politikos priemonės, ypač Jaunimo užimtumo iniciatyvą, ESF ir ERPF (2014–2020 m.), ir sutelkti didelę

papildomų lėšų dalį iš REACT-EU, ESF+ ir ERPF (2021–2027 m.), siekiant paremti jaunimo užimtumą, užkirsti kelią jaunimo nedarbui ir neaktyvumui ir įgyvendinti atitinkamas politikos reformas.

- (27) Išnaudoti visas galimybes papildyti nacionalines finansavimo pastangas kitų ES finansavimo šaltinių (visų pirma, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės, EŽŪFKP, „InvestEU“, PMIF ir programos „Erasmus+“) lėšomis, kurios galėtų padėti įgyvendinti sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą.

PALANKIAI VERTINA KOMISIJOS KETINIMĄ:

Duomenų rinkimo tobulinimas ir sistemų stebėseną

- (28) Toliau remti kiekybinę Jaunimo garantijų sistemų stebėseną remiantis bendrai sutarta rodiklių sistema, prireikus siūlant pakeitimus ir atsižvelgiant į dabartinę Tarybos rekomendaciją.
- (29) Nuo 2022 m. didinti tikslinės NEET grupės vertinimo detalumą pasinaudojant tuo, kad Reglamentu (ES) 2019/1700 buvo patobulintas ES darbo jėgos tyrimas.

Įgyvendinimo stebėseną

- (30) Stebėti, kaip pagal šią rekomendaciją įgyvendinamos Jaunimo garantijų sistemos, Užimtumo komitetui vykdant daugiašalę priežiūrą Europos semestru.
- (31) Reguliariai drauge su valstybėmis narėmis dalyvauti su Europos semestru susijusioje veikloje siekiant užtikrinti, kad nacionaliniu lygmeniu būtų nuolat investuojama į jaunimo užimtumo politiką ir programas. Prireikus parengti valstybėms narėms skirtas rekomendacijas.
- (32) Teikti reguliarias ataskaitas Užimtumo komitetui dėl pokyčių, susijusių su Jaunimo garantijų sistemų įgyvendinimu ir rezultatais.

Informuotumo didinimas ir tikslinė komunikacija

- (33) Aktyviau remti valstybių narių informuotumo didinimo ir komunikacijos pastangas ir gerinti valstybių narių rezultatų ir gerosios patirties pavyzdžių sklaidą.

2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo yra pakeičiama šia rekomendacija.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*